

PRAWORZĄDNOŚĆ

**Podsumowanie prac
Zespołu ds. Praworządności
Rady Konsultacyjnej
Ogólnopolskiego Strajku Kobiet**

Spis treści

PRAWORZĄDNOŚĆ

3

PRAWORZĄDNOŚĆ

Postulaty obywatelskie

Przywrócenie ładu konstytucyjnego

Zaburzenie trójpodziału władzy poprzez:

- » całkowite podporządkowanie polityczne Trybunału Konstytucyjnego obozowi rządzącemu oraz pozbawienie tego organu właściwej kompetencji konstytucyjnej – władza przykrywa swoje bezprawie legislacyjne poprzez działalność przejętego Trybunału Konstytucyjnego, który chroni obecnie władzę (a nie obywateli) i żyruje jej bezprawne działania, co jest całkowitym zaprzeczeniem jego konstytucyjnej roli
- » całkowite podporządkowanie polityczne prokuratury i pozbawienie jej roli oskarżyciela publicznego na rzecz wykonawcy poleceń obozu rządzącego, prześladowanie prokuratorów, którzy trzymają się litery prawa
- » łączenie funkcji Prokuratora Generalnego i Ministra Sprawiedliwości
- » łączenie funkcji poselskiej z funkcją prokuratorowską (Prokuratora Generalnego)

Ograniczanie praw samorządów na rzecz centralnego sterowania państwem.

Rozwiązanie tymczasowe

- » Rozdzielenie funkcji Prokuratora Generalnego i Ministra Sprawiedliwości powinno się odbyć poprzez zmianę ustawy łączącej te stanowiska, z niezbędnymi korektami poprzednio obowiązującego uregulowania, które wzmocniłyby usamodzielnienie prokuratury od rządzących. Przy okazji konieczne jest gruntowne znowelizowanie, a w zasadzie napisanie od nowa ustawy Prawo o prokuraturze (z 2016 r.), zmiana struktury organizacyjnej i sposobu funkcjonowania tego urzędu jako oskarżyciela publicznego stojącego na straży bezpieczeństwa obywateli (chroniącego społeczeństwo przed przewstępczością) i praworządności – tak, aby uniemożliwić w przyszłości polityczne wykorzystywanie prokuratury, przynajmniej w tak skrajnie patologiczny sposób, jak w ostatnich latach. Prokuraturę trzeba praktycznie zbudować od nowa, aby zapewnić jej niezależność, bezstronność i realizację ustrojowej roli, czyli stania na straży praworządności i roli publicznego oskarżyciela (a nie partyjnego strażnika interesów władzy i „policji politycznej” przeciwko jej przeciwnikom).

- » Usunięcie tzw. dublerów z Trybunału Konstytucyjnego i zaprzysiężenie prawidłowo powołanych w 2015 r. trzech sędziów TK (ewentualnie wybranie nowych, legalnych sędziów jeśli ta trójka zrezygnuje); doprowadzenie do prawidłowego powołania Prezesa TK – kandydatów wskazuje Zgromadzenie Ogólne sędziów TK uchwałą podjętą większością głosów.
- » Art. 194 Konstytucji przewiduje, że Trybunał Konstytucyjny składa się z 15 sędziów, wybieranych indywidualnie przez Sejm na 9 lat spośród osób wyróżniających się wiedzą prawniczą. Konstytucja nie mówi natomiast, jaką większością ma ten wybór zostać dokonany. W ramach ustawy ustrojowej o TK (zwykła ustawa) można zatem ustalić, że wybór członków TK musi nastąpić większością kwalifikowaną, a zatem albo 3/5 głosów w Sejmie (276 głosów), albo 2/3 (czyli 306 głosów). To z pewnością utrudniłoby wybór stricte politycznych sędziów, bardzo uzależnionych od większości rządowej.
- » W ustawie o TK można dodatkowo zaostrzyć kryteria wobec kandydatów na sędziego TK, np. wymóg posiadania określonego doświadczenia oraz dorobku zawodowego czy akademickiego, ponieważ Konstytucja mówi o „osobach wyróżniających się wiedzą prawniczą”.

Rozwiązanie docelowe

- » Fundamentalne przebudowanie systemu wyboru sędziów Trybunału – poprzez zmianę Konstytucji. Wówczas można by sięgnąć do różnych pomysłów funkcjonujących w Europie, gdzie nominowanie sędziego sądu konstytucyjnego wymaga współdziałania wielu organów konstytucyjnych, samorządów prawniczych lub środowisk akademickich, co uniemożliwia polityczny wybór i zapewnia wysoki poziom merytoryczny i etyczny sędziów.
- » Decentralizacja władzy jest przewidziana w Konstytucji, chroniącej system samorządu terytorialnego. W przypadku zmiany władzy ta sfera spraw publicznych wymagałaby specjalnego audytu z udziałem samorządowców, bowiem prawa samorządów w wielu ustawach zostały już i są nadal sukcesywnie ograniczane na rzecz centralnego sterowania państwem. Cofnięcie niekorzystnych zmian centralizacyjnych może się także wiązać z ustawowym wzmocnieniem roli samorządu i ograniczenia kontroli rządu i wojewodów jako jego przedstawicieli nad samorządem. Należy poważnie rozważyć likwidację urzędu wojewody, ponieważ w wielu obszarach jego kompetencje konkurują niejako z kompetencjami władz samorządowych, które mogłyby także wykonywać (jako zlecone) zadania z zakresu administracji centralnej.

Postulaty obywatelskie

Wolne sądy

- » Polityczne podporządkowanie sądów, uzależnienie ich od władzy wykonawczej (m.in. poprzez nowe zasady wyboru neo-KRS, nowy system dyscyplinarny z Izbą Dyscyplinarną, ogromny wzrost kompetencji Ministra Sprawiedliwości i praktyczną likwidację znaczenia samorządu sędziowskiego), co bezpośrednio narusza zasadę trójpodziału władzy oraz odrębności i niezależności sądownictwa (art. 10 i 173 Konstytucji).
- » Krajowa Rada Sądownictwa w obecnym składzie (neo-KRS) jest organem niekonstytucyjnym, niespełniającym europejskich standardów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej (określonych w wyroku TSUE z 19.11.2019 r. w sprawie A.K.).
- » Całkowita kontrola nad nominacjami i awansami sędziowskimi poprzez upolitycznioną nową Krajową Radę Sądownictwa.

- » Orzeczenia wydane przez wadliwie powołane osoby na stanowiska sędziowskie stanowią ogromne zagrożenie dla bezpieczeństwa obrotu prawnego z uwagi na niewłaściwą obsadę składów sądów i implikacje prawne z tym związane.
- » Represjonowanie sędziów dyscyplinarnie i karnie, poprzez politycznie wybranych prezesów sądów, rzeczników dyscyplinarnych i sądy dyscyplinarne, w tym nielegalną Izbę Dyscyplinarną w Sądzie Najwyższym; możliwość usuwania sędziów z zawodu lub faktycznego pozbawiania ich możliwości orzekania na czas praktycznie nieokreślony.

Rozwiązanie docelowe

- » Natychmiastowa likwidacja neo-KRS jako organu niekonstytucyjnego, niespełniającego europejskich standardów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej (określonych w wyroku TSUE z 19.11.2019 r. w sprawie A.K).
- » Natychmiastowe wstrzymanie się z powołaniem i awansowaniem sędziów na podstawie wniosków neo-KRS.
- » Powołanie nowej Krajowej Rady Sądownictwa, według konstytucyjnych zasad określonych w art. 187 Konstytucji w związku z art. 186, 173 i 10 Konstytucji, czyli jako organu, który wykonuje swoje konstytucyjne obowiązki, tj. stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, gdzie 15 sędziowskich członków Rady powołuje środowisko sędziowskie (a nie parlament).
- » Postulujemy wprowadzenie zmian w sposobie wyboru sędziów do KRS przez środowisko sędziowskie (w stosunku do przepisów sprzed 2017 r.) – gotowe propozycje są w senackim projekcie projektu ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (w pracach nad którym brały udział środowiska prawnicze, w tym „Iustitia” oraz „Wolne Sądy”).
- » Usunięcie z Sądu Najwyższego wszystkich osób powołanych na stanowiska sędziowskie przy udziale neo-KRS (wadliwość ich powołania została stwierdzona wykonujących wyrok TSUE w sprawie A.K. orzeczeniach SN, tj. wyroku z 5.12.2019 r. III PO 7/18 i uchwale połączonych Izb SN z 23.01.2020 r.).
- » Doprowadzenie do prawidłowego powołania Pierwszego Prezesa SN - kandydatów wskazuje Zgromadzenie Ogólne sędziów SN uchwałą podjętą większością głosów. W Zgromadzeniu mogą wziąć udział jedynie legalnie powołani do SN sędziowie. Wprowadzenie do wyborów Pierwszego Prezesa SN instytucji kolegium elektorskiego wybieranego przez Zgromadzenie jest możliwe w drodze ustawy. Ważne, aby wybór kandydatów na PPSN odzwierciedlał wolę całego Zgromadzenia, a nie jak ostatnio jego mniejszości (na dodatek osób nielegalnie powołanych do SN).
- » Cofnięcie powołań i awansów wszystkich sędziów sądów powszechnych, dokonanych z udziałem neo-KRS (nie mamy do czynienia z usunięciem sędziów, czego zabrania Konstytucja w art. 180, ponieważ osoby te nie mają statusu sędziów w rozumieniu Konstytucji, z uwagi na wadliwe powołanie; art. 179 zawiera wymóg (koniunkcja) udziału dwóch organów konstytucyjnych – wniosek prawidłowo powołanej KRS i nominacja prezydencka); ponowne konkursy na sędziów przed prawidłowo powołaną KRS. Orzeczenia wydane przy udziale wadliwie powołanych na stanowiska sędziowskie osób (składy z ich udziałem) pozostają w mocy (zachowują ważność) w myśl zasady zaufania obywateli do państwa i bezpieczeństwa obrotu prawnego, jednak strony mają prawo w określonym czasie (np. 6 miesięcy) do skorzystania ze środków procesowych, by podważyć takie orzeczenia, podnosząc argument niewłaściwej obsady sądu.
- » Likwidacja Izby Dyscyplinarnej w SN i Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w SN. Likwidacja (wprowadzonej w 2018 r.) instytucji skargi nadzwyczajnej, jako środka destabilizującego w sposób niebezpieczny i niezasadny bezpieczeństwo obrotu prawnego.
- » Nieustanne obywatelskie wsparcie dla sędziów i prokuratorów broniących praworządności.

Postulaty obywatelskie

Respektowanie umów międzynarodowych

- » Naruszanie i niewywiązywanie się przez rządzących ze zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych.
- » Naruszanie praw i wolności obywatelskich wynikających z konwencji międzynarodowych.
- » Zamiar wypowiedzenia Konwencji Stambulskiej, czyli Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.
- » Poparcie tzw. „konsensusu genewskiego” naruszającego prawa człowieka (prawa reprodukcyjne) i zawierającego deklaracje antyaborcyjne (w Europie na podpisanie dokumentu zdecydowały się, obok Polski, jedynie Węgry i Białoruś).
- » Degradowanie pozycji Polski na arenie międzynarodowej.
- » Podejmowanie działań grożących całkowitą marginalizacją Polski w Unii Europejskiej (pozbawienie prawa głosu, wpływu na jakiegokolwiek sprawy wspólne, pozbawienie funduszy).

Rozwiązanie docelowe

- » Opracowanie zestawu działań obywateli w ramach postępowań sądowych lub poza nimi zmierzających do wyegzekwowania od rządzących respektowania umów międzynarodowych.
- » Przygotowanie społecznego oporu przeciwko wypowiedzeniu Konwencji Stambulskiej.
- » Skierowanie do nowej administracji prezydenckiej w USA stanowisk w sprawie naruszeń prawa w Polsce, a także wadliwości „konsensusu genewskiego”. Przygotowanie stanowiska obywatelskiego w sprawie tego dokumentu i żądanie wystąpienia z tego porozumienia.
- » Kierowanie jak największej liczby pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz wywieranie nacisku społecznego na Komisję Europejską, zwłaszcza w kontekście uruchomienia mechanizmu uzależnienia funduszu od praworządności. Archiwizacja i informowanie tych organów o zakresie bezprawia władzy. Nacisk na szybką reakcję organizacji w UE lub konwencyjnych, których zadaniem jest ochrona praw człowieka.
- » Stworzenie społecznego „gabinetu cieni ds. polityki zagranicznej” z udziałem ekspertów z tej dziedziny, komunikacja z gabinetami i sekretariatami organizacji międzynarodowych w sprawie naruszeń praw człowieka w Polsce, komunikacja ze światłą Polonią (np. zakaz nadawania nienawistnych treści Radia Maryja w Kanadzie).
- » Jeśli nastąpią ze strony rządzących działania drastycznie naruszające praworządność w sensie ustrojowym (np. „spłaszczenie” struktury sądów, co obejmuje usunięcie wszystkich sędziów i powołanie ich na nowo), to można naciskać na Komisję Europejską, aby wdrożyła w życie nowy mechanizm wstrzymania funduszy UE w razie naruszania praworządności. Rozporządzenie unijne przewidujące ten mechanizm wchodzi w życie i jedynie deklaracja polityczna (niewiążąca prawnie) wstrzymuje jego funkcjonowanie do czasu wydania wyroku przez TSUE w sprawie ewentualnej skargi wniesionej do Trybunału przez Polskę lub Węgry.

Postulaty obywatelskie

Rozliczenie rządzących

- » Bezkarność rządzących naruszających prawo (np. defraudacja funduszy - 70 mln zł wydane bez podstawy prawnej na podstawie dyspozycji J. Sasina na wybory, które się nie odbyły).
- » Naruszanie Konstytucji przez osoby obejmujące najwyższe stanowiska w kraju, w tym przez prezydenta.
- » Bezkarność księży-pedofili.
- » Korupcja, nepotyzm i niekompetencja rządzących, obsadzanie najwyższych stanowisk w państwie osobami bez kwalifikacji i doświadczenia niezbędnego do sprawowania funkcji.
- » Agresja, brutalność i represje ze strony funkcjonariuszy policji wobec protestujących obywateli i obywateli.
- » Uprzywilejowanie organizacji, których cele naruszają prawa człowieka (np. Ordo Iuris) oraz odwołujących się do faszyzmu, nacjonalizmu i nienawiści rasowej (np. ONR, Radio Maryja), podczas gdy istnienie tych ostatnich jest zakazane przez Konstytucję;
- » Nawoływanie do przemocy i nienawiści przez osoby pełniące funkcje publiczne (np. wicepremier i minister ds. bezpieczeństwa Jarosław Kaczyński).
- » Nieprawidłowości w funkcjonowaniu spółek Skarbu Państwa, defraudacja publicznych środków, obsadzanie kierowniczych stanowisk osobami „partyjnymi”.

Rozwiązanie docelowe

- » Przede wszystkim należy doprowadzić do szybkiego rozdzielenia funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego, a także do uchwalenia nowej ustawy Prawo o prokuraturze. Prokuraturę trzeba praktycznie zbudować od nowa, aby zapewnić jej niezależność, bezstronność i realizację ustrojowej roli, czyli stania na straży praworządności i bycia bezstronnym, publicznym oskarżycielem. Niezależna, profesjonalna i bezstronna prokuratura oraz niezależne, wolne sądy – będą podstawą dokonania rozliczeń po rządach PiS-u. Tak precyzyjnie nie chodzi o „rozliczenia”, a o poniesienie odpowiedzialności na podstawie i w granicach prawa za popełnione czyny lub zaniechania, przy zachowaniu najwyższych standardów ochrony praw obywatelskich.
- » Większość czynów przeciwko obywatelom, przedsiębiorcom, organizacjom i państwu, dokonanych zarówno przez urzędników państwowych (m. in. byłych ministrów), partyjnych oraz szeroko pojmowanych funkcjonariuszy państwowych (w tym prokuratorów i policjantów), z dużym prawdopodobieństwem można zakwalifikować prawnokarnie, czyli postawić zarzuty i wnieść akt oskarżenia do sądu karnego.
- » Odpowiedzialności (rzetelne, transparentne i sprawiedliwe, ale sprawne procesy) powinny podlegać wszystkie przestępstwa popełnione przez rządzących i wspierające ich środowiska oraz osoby, a także wszystkie czyny wypełniające znamiona deliktów konstytucyjnych czy dyscyplinarnych, a także czynów niedozwolonych w rozumieniu prawa cywilnego. Przy prowadzeniu takich postępowań trzeba zapewnić najwyższe standardy ochrony praw człowieka, w szczególności prawo do rzetelnej obrony (lub reprezentacji) na każdym etapie postępowania.
- » Przeprowadzenie niezależnych audytów i nieformalnych „dochodzeń” przez społeczne komisje i niezależnych dziennikarzy, które będą prowadzić działania sprawdzające i gromadzące materiał dowodowy; wsparcie działań prokuratury.

- » Postępowania przed Trybunałem Stanu obejmują odpowiedzialność za naruszenie Konstytucji, ustaw w związku z zajmowanym stanowiskiem; a także odpowiedzialność za przestępstwa w trakcie pełnienia funkcji lub urzędu; odpowiedzialność ponoszą Prezydent, premier i ministrowie, Prezes NBP, Prezes NIK, członkowie KRRiT oraz Naczelnny Dowódca Sił Zbrojnych, a także w ograniczonym zakresie posłowie i senatorowie. Postawienie Prezydenta w stan oskarżenia może nastąpić uchwałą Zgromadzenia Narodowego, podjętą większością co najmniej 2/3 głosów ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego.
- » Funkcjonowanie niezależnej prokuratury powinno także doprowadzić do sprawnego przeprowadzenia śledztw w sprawie pedofilii w Kościele oraz postawienia zarzutów i wniesienia aktów oskarżenia do sądów.
- » Ogromnym zadaniem jest audyt spółek Skarbu Państwa oraz urzędów państwowych pod kątem dokonanych malwersacji, defraudacji, wyłudzeń i innych naruszeń prawa. Konieczne jest tu wsparcie prokuratury w szczególności przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Postulaty obywatelskie

Zabezpieczenie przed nadużyciami władzy w przyszłości

- » Polityczny wpływ obozu rządzącego na system wyborczy, kontrola rządzących wobec całego procesu wyborczego i wpływ na organy przeprowadzające wybory i kontrolujące ich prawidłowość (IKNiS w SN), grożące faktycznym uniemożliwieniem przeprowadzenia wolnych wyborów odzwierciedlających wolę społeczeństwa (poważne naruszenia i wpływ różnych czynników na wynik wyborów pokazały wybory prezydenckie w 2020 r., zatwierdzone następnie mimo ponad 6 tys. protestów przez IKNiSP).
- » Całkowite podporządkowanie mediów publicznych ekipie rządzącej; media te w rękach władzy stały się narzędziem nachalnej propagandy pro-rządowej i instrumentem niszczenia opozycji oraz dyskredytowania inicjatyw obywatelskich.
- » Bezkarność rządzących i ich faktyczne pozostawanie ponad prawem za wszystkie działania korupcyjne czy inne naruszania prawa.
- » Nagminne łamanie konstytucyjnych reguł procesu legislacyjnego (niezachowywanie terminów przedkładania projektów ustaw, „poselska” ścieżka procedowania ustaw, nocne obrady komisji połączone z pozbawianiem opozycji prawa głosu, brak wysłuchań publicznych i konsultacji społecznych itd.) oraz wykorzystywanie okresu pandemii do uchwalania niebezpiecznych regulacji niemających nic wspólnego z potrzebami walki z covid-19.
- » Próba wprowadzenia przez PiS tzw. „bezkarności urzędniczej” w jednej z ustaw covidowych, umożliwiającej urzędnikom naruszanie obowiązków służbowych i przepisów bez ponoszenia za to konsekwencji, co jest niezgodne z konstytucyjną zasadą państwa prawa.

Rozwiązanie docelowe

- » Odpolitycznienie mediów – uniezależnienie ich od większości rządzącej:
 - » zorganizowanie „okrągłego stołu” ze specjalistami, przy którym odbyłaby się dyskusja m. in. o odpolityczeniu i finansowaniu telewizji polskiej – jak uspołecznic telewizję
 - » likwidacja Rady Mediów Narodowych jako instytucji fasadowej i działającej niezgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z grudnia 2016 r.
- » Zmiana ustawy o służbie cywilnej:
 - » przywrócenie przepisów gwarantujących dostęp do wyższych stanowisk w Służbie Cywilnej w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru

- » zmiana reguł obsadzania wyższych stanowisk w drodze powołania – związana z powołaniem możliwości swobodnego odwołania urzędnika z zajmowanego stanowiska przez organ powołujący jest zaprzeczeniem stabilności służby i zachowania przez urzędnika politycznej neutralności
- » Bezkarność urzędnicza – monitorowanie sytuacji. Zmiana dotycząca tzw. „bezkarności urzędniczej” nie weszła w życie. Jest w tzw. Trybunale Konstytucyjnym. Zadaniem obywateli i obywateli jest monitorowanie sytuacji i alarmowanie o skutkach takich rozwiązań.
- » Zmniejszenie wpływów partii politycznych z budżetu państwa poprzez zmianę ustawy o partiach politycznych.
- » Poprawienie obecnej ordynacji wyborczej (bez zmiany Konstytucji):
 - » przywrócenie sędziów na stanowiska komisarzy wyborczych
 - » przywrócenie składu sędziowskiego w Państwowej Komisji Wyborczej w miejsce nominatów partyjnych, wybieranych przez Sejm
 - » ogłoszenie otwartego konkursu na szefa Krajowego Biura Wyborczego w miejsce nominata wskazanego przez Szefa MSWiA
 - » likwidacja urzędników wyborczych, którzy dublują pracę urzędników gminnych, pozostawienie organizacji technicznej wyborów wyłącznie gminom
 - » likwidacja dwóch obwodowych komisji wyborczych w wyborach samorządowych (we wszystkich innych już zostały zlikwidowane, tylko w tych najtrudniejszych zostały)
 - » uniezależnienie składu Obwodowej Komisji Wyborczej od składu Sejmu lub sejmiku województwa, przyznać takie samo prawo udziału kandydatów do OKW zgłaszanych przez komitety wyborcze wyborców
 - » wzmocnienie obywatelskiej kontroli wyborów

Postulaty obywatelskie

Ochrona wolności i praw obywatelskich

- » Nieuprawnione ograniczanie praw konstytucyjnych obywateli i obywateli, zwłaszcza w okresie pandemii.
- » Brak skuteczności ścigania przestępstw motywowanych uprzedzeniami na tle orientacji seksualnej, tożsamości płciowej, wieku, płci i niepełnosprawności; brak przeciwdziałania mowie nienawiści.
- » Próba zablokowania działalności Rzecznika Praw Obywatelskich – postowie PiS złożyli do TK wnioski o uznanie przepisów umożliwiających Rzecznikowi sprawowanie swojej funkcji po formalnym zakończeniu kadencji w sytuacji braku wyboru kandydata na nową kadencję za niekonstytucyjne, podczas gdy przepisy te mają na celu zagwarantowanie ciągłości urzędu RPO i zapewnienie ochrony praw i wolności obywatelskich w sposób nieprzerwany.

Rozwiązanie docelowe

- » Realizacja rekomendacji ONZ w sprawie przestępstw z nienawiści na tle orientacji seksualnej, tożsamości płciowej, wieku, płci i niepełnosprawności, zakładających m. in.
 - » podjęcie działań w celu zwalczania mowy nienawiści i podżegania do przemocy, również w internecie
 - » przeciwstawianie się przez polityków, osoby publiczne i media używaniu mowy nienawiści w debacie publicznej
 - » zwalczanie dyskryminacji i mowy nienawiści

- » publiczne działania mające na celu zwalczanie mowy nienawiści, przestępstw motywowanych nienawiścią, przeciwdziałają uprzedzeniom i stereotypom względem mniejszości narodowych i etnicznych, migrantów i uchodźców,
- » przeciwdziałanie i monitorowanie skali zjawiska underreportingu, czyli niedostatecznego zgłaszania organom ścigania przestępstw motywowanych nienawiścią
- » Nowelizacja kodeksu karnego poprzez rozszerzenie katalogu przestępstw o przestępstwa z nienawiści i mowy nienawiści.
- » Jeśli pseudo-TK uzna przepisy ustawy o RPO przewidujące pełnienie funkcji przez dotychczasowego Rzecznika za niekonstytucyjne, taki „wyrok” powinien być uznawany, jak wszystkie te które zostały wydane w sposób naruszający Konstytucję i ustawy ustrojowe, za nieistniejące. Społeczeństwo obywatelskie powinno protestować przeciw wprowadzeniu go w życie, np. poprzez uchwalenie nowelizacji ustawy, przewidującej wprowadzenie do biura RPO osoby „pełniącej obowiązki RPO”. Powinno się postulować jak najszybsze przeprowadzenie wyboru RPO zgodnie z Konstytucją.

Postulaty obywatelskie

Edukacja i rozwój społeczeństwa obywatelskiego

- » Obecna władza nie słucha głosu obywateli i obywateli, ignoruje „głos ulicy”, polaryzuje społeczeństwo i podsyca konflikty zamiast budować platformę dialogu.
- » Brak skutecznej edukacji obywatelskiej stanowi zagrożenie praworządności, bo społeczeństwo nie ma świadomości, w jaki sposób łamane są prawa i wolności obywatelskie i łatwiej jest nim manipulować.

Rozwiązanie docelowe

- » Nowelizacja ustawy o referendum. Instytucja referendum ogólnokrajowego jest w zasadzie martwa. Od momentu uchwalenia obowiązującej ustawy o referendum ogólnokrajowym, jedyne przeprowadzone referendum miało szczególny charakter, bo dotyczyło wyrażenia zgody na przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Nie wszystkie sprawy mogą być poddane pod referendum. Kwestia aborcji to kwestia praw człowieka, które nie podlegają dyskusji.
- » Wzmocnienie działań wobec platformy dialogu (strony internetowej i całego mechanizmu), jaki buduje OSK.
- » Promowanie programów edukacyjnych, takich jak Tydzień Konstytucyjny i innych działań (festiwale dla młodzieży, spotkania) oferowanych przez środowisko prawnicze. Współpraca z koszykiem OSK „edukacja”, jak takie inicjatywy wprowadzić systemowo do programu.